

svojimi dokaznimi pripomočki svoje lastninske pravice do bleškega jezera dokazal ni, in da se mora zategadelj to vodovje smatrati za „javno blago“ po §. 3 zakona od 30. maja 1869, št. 93 drž. zak., tako s tem ministerskim izrekom kratko malo ni dokazano, da je bleško jezero v istini tudi „javno blago“.

Iz okoliščin, da so po izpovedbi nekaterih prič mnogovrstne osebe bleško jezero in njega obrežje na ta ali oni način uporabljemale, pa se ravno tako malo sklepati da, da je to jezero javno blago, ker se premnogokrat pripeti, da se privatna lastnina po tretjih osebah uporablja, ne da bi vsled tega lastnik, ki to uporabo molče dopušča, izgubil svojo lastninsko pravico.

Ker se tiče v apelacijskej pritožbi izrečenega opomina, da se je v prvej razsodbi izrečeni dokaz prič popolnoma ignoriral, mora se zavrniti na določila §. 2 v dvornem dekretu od 22. junija leta 1835, št. 42. justične zbirke zakonov.

Gledè zneska toženemu prisojenih sodnijskih stroškov omenja se, da je ta znesek, iz ozira na imenitnost pravde, na obseg pravnih spisov in prilog, in na svoto plačil v gotovini stvari primeren. Tudi se dostavlja, da so v tem znesku obseženi tudi stroški pričevanja.

Razsodba o apelacijskih stroških opira se na §§. 24 in 26 zakona od 16. maja 1874, št. 69 drž. zak.

C. kr. finančna prokuratura vložila je proti tej odločbi izvanredno revizijsko pritožbo; o osodi te pritožbe bodemo v svojem času poročali.

Notranje nasprotje v razsodbi prve sodnije prouzročuje ničevnost §. 281. št. 5 kaz. pr. reda. Ali je mogoč poskus pri hudodelstvu težkega telesnega poškodovanja?

J. S. podal se je s svojim bratom v noči od 11. do 12. oktobra m. l. pred hišo Ane M. v Rovtah in je psoval njeno hčer močno razbijaje po hišnih vratih. Ropot privabil je nezakonskega sina Ane M., imenom Križaja, in hči M., katera sta na podstrežji one hiše ležišče imela, v stanico pri tleh. Križaj odpre okno in opomina

fanta, da naj mirujeta. Tu vrže J. S. kamen skozi to okno v stanico, da bi, kakor je sam potrdil, Križaja poškodoval, zadene pa ž njim za njim stoječo M. tako močno nad desnim očesom, da skoraj koj potem v medlevico pade. Zdravniki so konštatirali na njej težko poškodovanje, vsled katerega je bila bolna in zadrževana pri svojem poklici več nego 20 dni. Zatožba državnega pravdnika glasila se je na hudodelstvo poskušanega težkega telesnega poškodovanja po §§. 8 in 155 lit. a. kaz. zak. gledè M.—e—; potem na prestopok proti varnosti življenja po §. 335 kaz. zak. gledè Križaja. — Ljubljanska c. kr. deželna sodnija je J. S—a sicer oprostila zgoraj omenjenega hudodelstva po §. 259 št. 3 k. zak., a obsodila ga je poskušanega težkega telesnega poškodovanja po §§. 8 in 152 in prestopka proti varnosti življenja po §. 335. — V razsodbi se je izreklo, da je J. S. s tem, da je kamen s hudobnim namenom vrgel, čin izvršil, kateri bi bil lahko prouzročil istinit uspeh, tako da je izvršenje hudodelstva samo po slučajih izostalo.

Sovražen namen, glasi se v razsodbenih razlogih, razvida se iz pripoznanj zatoženčevih, kakor tudi iz kakovosti rabljenega orodja; in akoravno je nameravani uspeh izostal, vender je zatoženec izvršil čin, kateri bi bil lahko prouzročil hudodelstvo, tako, da je hudodelstvo le po slučajih izostalo.

Sodnija se vender ni mogla prepričati, da je zatoženec v hudobnosti nameraval, da bi kak izmej v §. 152 kaz. zak. navedenih težkih uspehov prouzročil; sodnija je namreč pripoznala, da je zatoženec hudodelstvo, katerega se obdolžuje, sploh s hudobnim namenom učinil. Proti tej razsodbi upoložil je državni pravdnik pritožbo ničevnosti opiraje se na §. 281 št. 5 in 10 kaz. zak., ker razsodba sodnije sama sebi nasprotuje in ker uzroki te razsodbe nasprotujejo dejanjem, katera so kot sodniji dokazana veljala; potem, ker ni mogoč poskus težkega telesnega poškodovanja po §§. 8 in 152 kaz. zak. —

Pri javnej obravnavi, katera je bila o tej zadevi pod predsedništvom dvor. svet. viteza Achbauerja dné 7. junija 1880 pred c. kr. kasacijkim dvorom, omenjal je glavni prokurator dr. pl. Liszt mej drugim: „Ako se razsodba in razsodbini uzroki deželne sodnije „ljubljske natanko pretehtajo, razvidi se, da deželna sodnija zatožena ne obdolžuje samo hudobnega namena, katerega je sklepala iz „njegovih pripoznanj in iz kakovosti rabljenega orodja, ampak da je

„bila tudi mnenja, da je zatoženec kamen vrgel v namenu, da bi „poškodoval Križaja na zdravji, tako da bi bil bolan ali zadržan „od svojega poklica najmenj 20 dni ali da bi ga težko poškodoval. „Glasi se v rabsodbenih razlogih odločno: ako ravno je name- „ravani uspeh izostal.“

Kakšen je bil ta uspeh? Deželna sodnija sicer na to vprašanje ne odgovarja; le toliko je gotovo, da uspeh ni bil samo slučajen, ampak da je zatoženec hotel gotov uspeh doseči s tem, da je kamen vrgel. — Iz naslednjega stavka v uzrokih rabsodbe: „Zatoženec je izvršil čin, kateri bi bil lahko prouzročil istinito „hudodelstvo, tako da je hudodelstvo samo po slučajih izostal“, — razvida se brez težav, kak uspeh da je zatoženec po mnenji deželne sodnije nameraval. Ona je imela sploh le hudodelstvo težkega telesnega poškodovanja pred očmi ter zaznamovala razen tega še §. 152 kaz. zak. kot mesto zakona, ki se sme na ta čin uporabiti. —

Hudodelstvo, kojega istiniti uspeh bi bil zatoženčev čin prouzročil in kojega izvršenje je samo po slučajih izostal, je tedaj brezdvomno hudodelstvo §. 152 kaz. zak.

Bistvo tega hudodelstva pa leži v nastopu tam zaznamovanega uspeha. Ako tedaj deželna sodnija pravi, da je zločinec uspeh nameraval, da je čin izvršil, kateri bi bil lahko prouzročil ta uspeh, da pa je uspeh le po slučajih izostal; ako ima dalje pri tej izvršitvi le hudodelstvo §. 152 kaz. zak. v misli, sledi iz tega, da je zatoženec po mnenji prve sodnije prouzročitev kakega v §. 152 kaz. zak. zaznamovanih uspehov nameraval. Takoj v prihodnjem odstavku rabsodbenih razlogov pa pravi deželna sodnija: „sodnija se vender „ni mogla prepričati, da je zatoženec hudobno nameraval, da bi „kak v §. 152 kaz. zak. navedenih težkih nasledkov prouzročil.“

Kar je deželna sodnija ravno prej izgovorila kot svoje prepričanje v trdilnem pomenu, izreka skoraj koj potem kot svoje prepričanje v nikavnem pomenu. Nasprotje je jasno. In to nasprotje zadeva stvari, od katerih je mnogo zavisno. (§. 281 št. 5 kaz. z.) Kajti izrek o tem, s katerim namenom da je zločinec ravnal, veljal je do sedaj redno kot del glavne stvari.

Tudi uzrok ničevnosti §. 281 št. 10 je tu. Kajti, ako bi nam moralo kot dokazano veljati, da zatoženec ni imel namena, kateri v §. 152 kaz. zak. navedenih uspehov prouzročiti, potem

se ta čin tudi ne sme jemati kot poskus težkega telesnega poškodovanja po §§. 8 in 152 kaz. zak., ker poskus tega zločina, kakor se je tu mnogokrat že obravnavalo in se z razsodbami tega visokega kasacijskega dvora pripoznavalo, ni mogoč; mogoč je le v smislu §§. 8 in 155 lit. a kaz. zak. — Uzrok ničevnosti je torej opravičen.

Razsodbi naj se tedaj veljava vzame in stvar po §. 288 št. 1 kaz. zak. k novejši obravnavi na deželno sodnijo v Ljubljani zavrne. —

K zagovarjanju obsojenca po §. 43 alin. 2 kaz. zak. poklicani dež. sod. svetovalec dr. Adler (kateri je takrat pri kasacijskem dvoru služboval), opomnil je naslednje:

„Pravno vprašanje, ali je samo pri hudodelstvu težkega telesnega poškodovanja po §. 155 lit. a kaz. zak., ali tudi pri jednako imenovanem hudodelstvu po §. 152 kaz. zak. poskus mogoč, je dvomljivo. V predležem slučaju je prva sodnija sklepala, da more tudi hudodelstvo §. 152 kaz. zak. v štadiji poskusa ostati, kajti ona je obsodbo izrekla po §§. 8 in 152 kaz. zak. ter potrdila, da je zatoženec s tem, da je s hudobnim namenom kamen vrgel, tedaj kot „hudobno misleč“, čin izvršil, kateri bi bil lahko prouzročil istiniti uspeh, katerega izvršitev je le po slučaju izostala.“

Po mnenji prve sodnije, čini v tem slučaju tudi od prve sodnije razločno konstatiran hudoben namen subjektivno istinitost poskušane hudodelstva po §§. 8 in 152 kaz. zak. Ako je prva sodnija v utemeljenji od zatožbe zaradi hudodelstva §. 155 lit. a oprostujočega spoznanja dalje izgovorila, da se ni mogla prepričati, da je zatoženec hudobno nameraval, da bil kak v §. 152 kaz. zak. navedenih težkih uspehov prouzročil, ako je (prva sodnija) marveč le spoznala, da je zatoženec kazni vredno dejanje, katerega se obdolžuje, sploh s hudobnim namenom učinil, — zgovorništvu v tem nikakor ne more najti notranjega nasprotja ali kake nejasnosti v prvosodnijskem izreku.

Prva sodnija, katera meni, da *dolus generalis sive indirectus*, „hudoben namen“ §. 152 kaz. zak. k utemeljenju poskusa po §. 8 kaz. zak. zadostuje, mogla je prav konsekventno konstatirati na jedni strani istinitost splošnega hudobnega namena, na drugi strani pa okoliščino, da manjka na težke uspehe §. 152 kaz. zak. nameravač špecijelen, direkten, hudoben namen, in morala je po

tem jasnem razločku tu po §§. 8 in 152 kaz. zak. obsodbo izreči, tam pa od zatožbe po §. 155 lit. a oprostiti. Kakor hitro se človek na stališče ravnopravnega nazora prve sodnije postavi, ne more, kakor zagovorništvo meni, nikake nejasnosti ali inkonkvence v izpeljavah in izrekih prve sodnije najti. Tudi od generalne prokurature dalje naveden pasus prvosodnijskega utemeljenja, kjer se glasi: „akoravno nameravan uspeh ni nastopil, izvršil je vender zatoženec čin, kateri bi bil lahko hudodelstvo samo prouzročil itd.“ — ne sme se jemati kot nasprotje s tem, da je prva sodnija konštatirala, da manjka na težke uspehe §. 152 kaz. zak. nameravan namen, ker se na tem mestu očitvidno le o objektivnej istinitosti, o kavzalneksusu celega čina zatoženčevega govori, in ker se pri „aberratio ictus“, kakor je bila ona v zatoženem činu, sploh lahko reče, da nameravan uspeh ni nastopil, ker vender splošen, nikakor ne že s težkimi uspehi §. 152 kaz. zak. identičen uspeh zadetja napadene osebe v resnici ni nastopil.

Ker se tedaj dozdeva, da ni notranjega nasprotja ali nejasnosti v prve sodnije izreku o odločilnih resničnih dejanjih, tedaj mora tudi ničevnostni uzrok §. 281 št. 5 kaz. zak. odpasti. Pa tudi ničevnost §. 281 št. 10 kaz. zak., zdi se nam, ne more veljavna postati, ker se glede na resnično spoznanje prve sodnije, da hudoben namen zatožencev ni nameraval, da bi kak v §. 152 kaz. zak. navedenih težkih poškodovanj prouzročil, — čina, na katerega se opira rabsodba prve sodnije, ne more podvreči drugemu kazenskemu zakonu, kakor §§. 152 in 8, posebno pa ne §. 155 lit. a kaz. zak.

C. kr. kasacijska sodnija je za pravo spoznala: Po ničevnostnej pritožbi c. kr. državnega pravdnštva v Ljubljani naj se rabsodba od 17. decembra 1875, št. 273, tamošnje deželne sodnije razruši in naj se stvar k novej glavnej obravnavi tej deželnej sodniji odda. —

Razlogi.

Ker je deželna sodnija v svojej rabsodbi in v razlogih te rabsodbe na jednej strani izrekla, da se ni mogla prepričati, da je J. S. tedaj, ko je proti Križaju vrgel funt težki kamen, nameraval prouzročiti jednega v §. 152 kaz. zak. naštetih težkih uspehov; in ker je ravno ta deželna sodnija na drugej strani zopet izrekla, da je J. S. svoje početje v drugej sovražnej nameri izvršil in da

je storil dejanje, katero bi bilo lahko istinito hudodelstvo prouzročilo; ker pa pri tem ni povedala, na katero dejanje da se je druga sovražna namera obračala, in katero dejanje je bilo tisto, ki bi bilo lahko istinito hudodelstvo prouzročilo; ker po tem takem ni razvidno, kako dejanje in v katerej sovražnej nameri da se je izvršilo in ker tedaj prva rzsodba v istini nejasnosti in nasprotja gledè odločilnih okoliščin obseza, tako je ničevnosti uzrok po §. 281 kaz. proc. red. (odst. 5) upravičen, ter se mora po §. 288, odst. 1 kaz. proc. red. že samo zategadelj porušiti prvo rzsodbo, ter stvar deželnej sodnji v Ljubljani k novej obravnavi povrniti, tako da ni potreba, da bi se razpravljaj tudi drugi po državnem pravdnštvu navedeni ničnosti uzrok po §. 281, odst. 10 kaz. proc. red.

Solidarna zaveza se domnevati ne sme.

V svojej tožbi de praes. 10. marca 1877, št. 2084, navaja M. G. naslednje:

Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt, vsi trije iz L., so se zavezali, da mi bodo 332 sežnjev drv iz gore Hrušice na železniško postajo v Logatci do Binkoštij 1875 izpeljali. Dokaz temu zavračljiva glavna prisega. Nasprotniki pa so do Binkoštij 1875 izpeljali samo 321 sežnjev, ter s tem

zaslužili	1345 gld. 85 kr.
Ker sem jaz nasprotnikom vsega iz skupaj izplačal	1346 „ 30 „
Tako je razvidno, da sem jim izplačal preveč	110 gld. 45 kr.

Nasprotniki pustili so na mesu 11 sežnjev drv. Ker so se ta drva pozneje pogubila, terjam sedaj za nje pri vsakem sežnji 7 gld. odškodnine, vse skupaj torej odškodnine 77 gld.

Nasprotniki dolžujejo mi tedaj skupaj 187 gld. 45 kr., za katere jih tožim ter prosim: Slavna c. kr. okrajna sodnija naj po dokončanej sumarnej obravnavi sodbo izreče: Toženi Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt se obsodijo, da morajo tožniku od njim za vožnjo drv izplačanega zneska 1346 gld. 30 kr. po odbitji zaslužka 1235 gld. 85 kr. ostalih 110 gld. 45 kr. in za 11 na mestu puščenih in ne izpeljanih sežnjev odškodnine 77 gld., vsega